Satu Paasilehto
Hallitusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö
7.11.2022

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle työlomajärjestelyä koskevan Japanin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi; HE 206/2022 vp

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä, joka koskee työlomajärjestelyä koskevan Japanin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen tasavallan hallituksen ja Japanin hallituksen välinen työlomajärjestelyä koskeva sopimus, ns. työlomasopimus, on neuvoteltu Japanin aloitteesta ja allekirjoitettu Tokiossa 11. toukokuuta 2022.

Työlomasopimuksen tavoitteena on lisätä suomalaisten ja japanilaisten nuorten mahdollisuuksia tutustua toisen maan kulttuuriin ja yhteiskuntaelämään siten, että kustannuksia on mahdollista kattaa oleskelun aikana ansiotyötä tehden. Työnteko ja opiskelu eivät ole toisessa maassa tapahtuvan oleskelun ensisijaisia, vaan täydentäviä tarkoituksia. Työlomajärjestelyn piirissä olevat nuoret voivat oleskella Suomessa määräaikaisen oleskeluluvan tai Japanissa työlomaviisumin perusteella enintään vuoden, ensisijaisesti lomaillen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää työlomasopimusta tärkeänä, sillä sen tavoitteena on lisätä nuorten kansainvälistymismahdollisuuksia ja välillisesti myös edistää liikkuvuutta Suomen ja Japanin välillä. Liikkuvuus luo kansainvälisiä yhteyksiä, edistää suomalaisten ja japanilaisten vuorovaikutusta sekä vahvistaa hyviä suhteita.

On varsin todennäköistä, että työlomasopimuksen mukaisia lupia hakevat erityisesti suomalaiset nuoret Japaniin. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että hakemuksia voisi tulla vuosittain vireille muutamia satoja. Tämä olisi huomattava lisäys nuorten liikkuvuuteen maittemme välillä, sillä suomalaisia tutkinto-opiskelijoita on aloittanut japanilaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa vuosittain noin 30-40 ja suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksoja Japanissa oli esimerkiksi viimeisenä koronapandemiaa edeltäneenä vuonna 2019 yhteensä 265 jaksoa.

Suomen maakuva Japanissa on myönteinen, mutta on silti hyvin vaikea arvioida, kuinka työlomajakso Suomessa kiinnostaa japanilaisia nuoria. Lisäksi Japanilla on työlomasopimuksia monien valtioiden kanssa, joten japanilaisilla nuorilla on enemmän valinnanvaraa kohdemaiden suhteen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa kuitenkin, että melko vähäisellä hallinnollisella panostuksella on mahdollista saavuttaa merkittäviä etuja kansainvälistymisessä, liikkuvuudessa ja jopa maakuvatyössä. Tosiasiallista painoarvoa on kuitenkin vaikea arvioida etukäteen. Erityisen tärkeänä opetus- ja kulttuuriministeriö pitää sitä, että hallituksen esityksen mukaan työlomasopimuksen soveltamista ja sopimusvelvoitteiden toteutumista on tarkoitus seurata työ- ja elinkeinoministeriöön sijoitetun ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien oleskelulupa-asioiden neuvottelukunnassa.